ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା

ବନାମ

ରାମ୍ ପ୍ୟାରେ ପାଣ୍ଡେ

ଫେବୃଆରୀ 24, 1995

[ଜେ. ଏସ୍. ବର୍ମା ଏବଂ କେ. ଏସ୍. ପରିପୂର୍ଣ୍ଣନ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶଦ୍ୱୟ]

ସେବା ଆଇନ ନିଯୁକ୍ତି ଚୁକ୍ତିନାମା - ସେବାର ସମାପ୍ତି- ଅସାମାନ୍ୟ ଏବଂ ଅସାଧାରଣ ମାମଲା ବ୍ୟତୀତ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କିମ୍ବା ପିଛିଲା ମଜୁରିର ଆଶ୍ୱସ୍ତି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ – କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦାବି– ପୋଷଣୀୟଯୋଗ୍ୟ |

ଉତ୍ତରଦାତା-ବାଦୀଙ୍କୁ ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥାରେ କନିଷ୍ଠ କିରାଣୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ସମାଜ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଏକ ସଂସ୍ଥା, ଯାହାର ନିଜସ୍ୱ ସଂଘ ନିୟମାବଳୀ ଅଛି । ତାଙ୍କର ଚାକିରି ସମାପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ଘୋଷଣା ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ସମାପ୍ତି ଆଦେଶ ବେଆଇନ ଏବଂ ଅବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ନିୟମାବଳୀର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ପାରିତ କରାଯାଇଥିଲା । ମକଦ୍ଦମା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଅସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ସମାପ୍ତି ଆଦେଶ ବେଆଇନ କିମ୍ବା ଅବୈଧ ନୁହେଁ । ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ବାଦୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମାପ୍ତି ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ସେବା ସମାପ୍ତି ନିୟମ 13 (b) ର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ବେଆଇନ ଥିଲା । ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସମକାଳୀନ ରାୟଗୁଡ଼ିକୁ ଓଲଟାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମାପ୍ତି ତାରିଖରୁ ବକେୟା ଦରମା ସହିତ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରେ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ବିରୋଧରେ ଏହି ଆବେଦନ ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ 1. 1 ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥାଟି ସମାଜ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଛି । ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ସଂଘ ନିୟମାବଳୀ ରହିଛି । ଏହା ଅଧୀନରେ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ମାଲିକ ଏବଂ ସେବକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ।

1.2.ମାଲିକ ଏବଂ ସେବକଙ୍କ ସାଧାରଣ ମାମଲାରେ, ଅସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ଭୁଲ ଭାବରେ ବରଖାସ୍ତ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ସମାପ୍ତ କରେ, ଏବଂ କ୍ଷତି ପାଇଁ ଦାବି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ସେବା ଚୁକ୍ତିନାମାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏପରି ଆଶ୍ୱସ୍ତି କେବଳ ଅସାମାନ୍ୟ ଏବଂ ବ୍ୟତିକ୍ରମିକ ମାମଲାରେ ଯୁକ୍ତିସିଦ୍ଧ ଆଇନଗତ ନୀତି ଉପରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ।

ଭାଇନ ବନାମ ଜାତୀୟ ଡକ୍ ଶ୍ରମ ବୋର୍ଡ, **(1956) 1 ଏ. ଇ.** ଆର୍. 1; ନନ୍ଦଗଞ୍ଜ ସିହୋରୀ ଚିନି କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍. ରାୟ ବରେଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବନାମ ବଦ୍ରି ନାଥ ଦୀକ୍ଷିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, **[1991] 3 ଏସସିସି 54 ଏବଂ** ରିଜ୍ ବନାମ ବାଲ୍ଡୱିନ୍, **(1963) 2 ଏଇଆର 66 (ଏଚଏଲ), ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।**

1.3.ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ପୁନଃସ୍ଥାପନରୁ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଏବଂ ପିଛିଲା ମଜୁରିର ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରି,ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ, ବାସ୍ତବରେ, ସେବା ଚୁକ୍ତିନାମାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରିବେ, ଯାହା କେବଳ ବ୍ୟତିକ୍ରମିକ କିମ୍ବା ଅସାମାନ୍ୟ ମାମଲାରେ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା :ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3006/1995 ।

ଏସ୍.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 2163/1983ରେ ଆଲ୍ଲାହାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 22.3.93 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ଏ. କେ. ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏସ୍. ଏ. ଗିଲାନୀ ଏବଂ ପି. କେ. ଜୈନ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣନ, ବିଶେଷ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା ।

2. ଓ. ଏସ୍. ସଂଖ୍ୟା 1204/ 1981, ମୁନସିଫ୍ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଂଖ୍ୟା 3, ଦେଓରିଆରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ହେଉଛନ୍ତି ଆବେଦନକାରୀ । ମକଦ୍ଦମାରେ ବାଦୀ ହେଉଛନ୍ତି ଉତ୍ତରଦାତା । ଆବେଦନକାରୀ ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା ହେଉଛି ସମାଜ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଏକ ସଂସ୍ଥା । ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ସଂଘ ନିୟମାବଳୀ ଅଛି । ଉତ୍ତରଦାତା-ବାଦୀଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ପଦବୀ ପାଇଁ 14.5.1980 ରେ ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥାରେ କନିଷ୍ଠ କିରାଣୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । 6.6.1980 ରେ ତାଙ୍କର ସେବା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ଘୋଷଣା ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ସମାପ୍ତି ଆଦେଶ ବେଆଇନ ଏବଂ ଅବୈଧ ଏବଂ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ନିୟମାବଳୀକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ପାରିତ ହୋଇଥିଲା | ବିଜ୍ଞ ମୁନସିଫ୍ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଅସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ସମାପ୍ତି ଆଦେଶ ବେଆଇନ କିମ୍ବା ଅବୈଧ ନୁହେଁ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତା-ବାଦୀ VI ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି, ଦେଓରିଆଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ-ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 186/1982 । 29.4.1983 ତାରିଖର ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନଟି ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ବାଦୀ ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2163/1983 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । କାଟଜୁ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, 22.3.1993 ତାରିଖର ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଚାକିରିର ଅବସାନ ନିୟମ 13 (ଖ) ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ 6.6.1980 ତାରିଖର ସମାପ୍ତି ଆଦେଶ ଅବୈଧ ଥିଲା । ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସମକାଳୀନ ରାୟକୁ ଓଲଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତି ଆହୁରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଚାକିରିରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯିବ ଏବଂ ସମାପ୍ତି ତାରିଖରୁ ବକେୟା ଦରମା ପାଇବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ହକଦାର ହେବେ । ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ, ମକଦ୍ଦମାରେ ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥାର ପ୍ରତିବାଦୀ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏ.କେ. ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏସ.ଏ. ଗିଲାନିଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲୁ ।

4.ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିର ଆଦେଶ କାଗଜ ପୁସ୍ତକର ପୃଷ୍ଠା 21 ରେ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଛି, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ:-

"ଶ୍ରୀ ମୋହନ ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଗୋରଖ ନାଥଙ୍କୁ ଯଥାକ୍ରମେ କ୍ଷିପ୍ରଲିପିକ ଏବଂ ହିସାବରକ୍ଷକ ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯିବା ପରେ, ଗତ ଚାରି ମାସ ଧରି କାର୍ଯ୍ୟଭାରପ୍ରାପ୍ତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ 14.5.1980ରୁ 200-320 ଟଙ୍କା ବେତନ ହାରରେ କିରାଣୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି । ସେମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ମହଙ୍ଗା ଭତ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭତ୍ତା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ସେମାନଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି ଅସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସେବା ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସମାପ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ ।"

1. ସ୍ୱର୍ଗତ କୁଶାହାର ପାଣ୍ଡେଙ୍କ ପୁଅ ଶ୍ରୀ ରାମ ପ୍ୟାରେ ପାଣ୍ଡେ, r/ o ପିପରାଇଚ୍ ଗ୍ରାମ, ପି. ଓ. ଦେଓରିଆ ।

2. ଶ୍ରୀ ରାମ ସୁବନାଗ ଶୁକ୍ଳାଙ୍କ ପୁଅ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ କୁମାର ଶୁକ୍ଳା, r/ o ସିନ୍ଧି ମିଲ୍ କଲୋନୀ, ଦେଓରିଆ ।

ଏସ୍. ଡି/-

ଜିଲ୍ଲା ବିକାଶ ଅଧିକାରୀ/ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିକାରୀ, ଦେଓରିଆ "।

(ଶ୍ରୀ ରାମ ପ୍ୟାରେ ପାଣ୍ଡେ ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଅଟନ୍ତି) ।

ସଂଘର ନିୟମାବଳୀର ଧାରା 20 (a) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପରିଚାଳନା ପରିଷଦ ବ୍ୟବସାୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିଜସ୍ୱ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 13 ନିମ୍ନ ପ୍ରକାର ଅଟେ :-

"13. କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ :

ସଂସ୍ଥାର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ:-

(a) ତାଙ୍କ ଇସ୍ତଫାପତ୍ର ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାନଯାଇଛି କିମ୍ବା

(ଖ) କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବା ଉଭୟ ପକ୍ଷରୁ *ଗୋଟିଏ ମାସର ନୋଟିସ ଦେଇ ସମାପ୍ତ ହୋଇପାରିବ*।

ନ୍ୟାୟଧିଶ କାଟଜୁ, ନିଯୁକ୍ତି ଆଦେଶର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସତ୍ତ୍ୱେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ସେବା ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସମାପ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ, ଉପରେ ଉଦ୍ଧୃତ ନିୟମ 13 (b) ଅନୁଯାୟୀ, ଅବସର ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ ମାସର ନୋଟିସ୍ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଉଚିତ, ଯାହା 6.6.1980 ତାରିଖର ସମାପ୍ତି ଆଦେଶକୁ ଅବୈଧ ଏବଂ ଅକାମୀ କରିଥାଏ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତି ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ବକେୟା ଦରମା ସହିତ ଚାକିରିରେ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସମାପ୍ତି ତାରିଖରୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କିମ୍ବା ବକେୟା ଦରମା ପାଇବାର ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଏବଂ ପିଛିଲା ମଜୁରୀର ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଦେବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ନିଷ୍କର୍ଷ ପାଇଁ ଆମର କାରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବୁ ।

5. ଆବେଦନକାରୀ-ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା -ସମାଜ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ । ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ସଂଘ ନିୟମାବଳୀ ଅଛି | ଏହା ଅଧୀନରେ ଏହା ନିଜସ୍ୱ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି । କୌଣସି ଆବେଦନ କିମ୍ବା ପ୍ରସଙ୍ଗ କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ-ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା -ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱକୀୟ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟର ଏକ ସାଧନ । ଆବେଦନକାରୀ-ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା - ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ମାଲିକ ଏବଂ ଦାସମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଜେନକିନ୍ସ, ଏଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ତାଙ୍କ ଭିନ୍ନ ରାୟରେ, *ଭାଇନ୍ ବନାମ ନ୍ୟାସନାଲ ଡକ୍ ଲେବର ବୋର୍ଡ,* (1956) 1 ଏ. ଇ. ଆର୍. 1 ରେ, ଯାହା 1956 3 ଏ. ଇ. ଆର୍. 939: ରେ ହାଉସ୍ ଅଫ୍ ଲର୍ଡସ୍ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା ।

> "ତଥାପି, ମାଲିକ ଏବଂ ଦାସଙ୍କ ସାଧାରଣ ମାମଲାରେ, ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କିମ୍ବା ଦୋଷାବହ ବରଖାସ୍ତ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ସମାପ୍ତ କରେ, ଏବଂ କ୍ଷତି ପାଇଁ ଏକ ଦାବି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଏକ ଦାବି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ଦର କଷିବା ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରକୃତି ଏପରି ଯେ ଏହା ଆଉ କିଛି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।"

ନନ୍ଦଗଞ୍ଜ ସିହୋରି ସୁଗାର କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ରାୟବରେଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏକ ବନାମ ବଦ୍ରି ନାଥ ଦୀକ୍ଷିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ତିନି ଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରି, [1991] 3 SCC 54, ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଥୋମେନ୍ ଆଇନକୁ ଏହିପରି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି :-

"ନିଯୁକ୍ତିର ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ସାଧାରଣତଃ ଜଣେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। ଏହାର ପ୍ରତିକାର ହେଉଛି କ୍ଷତି ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବା (ଧାରା 14 ସହିତ ପଠିତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 41 ଦେଖନ୍ତୁ; ପୋଲକ୍ ଏବଂ ମୁଲ୍ଲାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 10ମ ସଂସ୍କରଣ ପୃଷ୍ଠା 983 ଦେଖନ୍ତୁ) । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ଅନୁଦାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବିବେଚନାମୂଳକ ଏବଂ ନ୍ୟାୟର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ନ ହେଲେ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏପରି ଆଶ୍ୱସ୍ତି କେବଳ ଦୃଢ଼ ଆଇନଗତ ନୀତି ଉପରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ । କୌଣସି ବୈଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ସାଧାରଣତଃ ଜଣେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ନଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି କିମ୍ବା ଚାକିରିରେ ରଖିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କୁ ବାଧ କରନ୍ତି ନାହିଁ। ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ, ଏହି ନିୟମର କିଛି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ରହିଛି, ଯେପରିକି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମାମଲାରେ; ଶିଳ୍ପ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ବହିଷ୍କୃତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପୁନଃସ୍ଥାପନ; ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଥିବା ଏକ ବୈଧାନିକ ସଂସ୍ଥା, ଏବଂ ଏହିପରି ।(ଏସ୍. ଆର୍.ତିୱାରୀ ବନାମ ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ, ଆଗ୍ରା, AIR (1964) SC 1680; U.P ର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ବନାମ ସି. କେ. *ତ୍ୟାଗୀ, [1969] 2 SCC 838; ବୈଶ ଡିଗ୍ରୀ କଲେଜର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି, ଶାମଲି ବନାମ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ, [1976] 2 SCC 58; ଇଂଲଣ୍ଡର ହାଲ୍ସବେରୀ ନିୟମ, 4ର୍ଥ ସଂସ୍କରଣ, ଖଣ୍ଡ 44, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 405 ରୁ 420 ଦେଖନ୍ତୁ।*

ସେହିପରି ରିଜ୍ *ବନାମ ବାଲ୍ଡୱିନ୍, (1963)* 2 AER 66 (H.L.) ରେ, ଲର୍ଡ ରିଡ୍ ଆଇନକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଏହିପରି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ :-

"ମାଲିକ ଏବଂ ସେବକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନରେ ସନ୍ଦେହରହିତ ନାହିଁ । ସେବା ଚୁକ୍ତିନାମାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ମାଲିକ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଏବଂ ଯେକୌଣସି କାରଣ ପାଇଁ କିମ୍ବା ବିନା କାରଣରେ ତାଙ୍କ ସେବକଙ୍କ ସହିତ ଚୁକ୍ତିନାମା ସମାପ୍ତ କରିପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ସେ ଏପରି ଉପାୟରେ କରନ୍ତି ଯାହା

> ଚୁକ୍ତିନାମାର ଆଜ୍ଞାପତ୍ରରେ ନାହିଁ ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିନାମା ଭଙ୍ଗ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ତେଣୁ ମାଲିକ ଏବଂ ସେବକଙ୍କ ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ମାମଲାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଆଦୌ ନିର୍ଭର କରେ ନାହିଁ ଯେ ମାଲିକ ନିଜ ପକ୍ଷରେ ସେବକଙ୍କୁ ଶୁଣିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ: ଏହା ବିଚାରରେ ଉଭା ହେଉଥିବା ତଥ୍ୟସବୁ ଚୁକ୍ତିନାମା ଉଲ୍ଲଂଘନ ପ୍ରମାଣ କରେ କି ନାହିଁ ତାହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରକାରର ମାମଲା ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ ବରଖାସ୍ତ ସହିତ ସମାନ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଉଥିବା ସଂସ୍ଥା ତାଙ୍କ ସେବକମାନଙ୍କ ସହିତ କି ପ୍ରକାରର ଚୁକ୍ତି କରିପାରିବ, କିମ୍ବା କେଉଁ ଆଧାରରେ ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ବରଖାସ୍ତ କରିପାରିବ ସେ ବିଷୟରେ କିଛି ବୈଧାନିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କଟକଣା ଅଧୀନରେ ଅଛି ।"

ଉପରୋକ୍ତ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ପୁନଃସ୍ଥାପନର ଆଶ୍ୱସ୍ତି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ପୁନଃସ୍ଥାପନ କିମ୍ବା ପିଛିଲା ମଜୁରି ଆଶ୍ୱସ୍ତି ମଞ୍ଜୁର କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ, ବାସ୍ତବରେ, ସେବା ଚୁକ୍ତିନାମାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ମଞ୍ଜୁର କରିବେ, ଯାହା କେବଳ ନନ୍ଦଗଜ ସିହୋରୀ ସୁଗାର କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍, ରାୟବରେଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବନାମ ବଦ୍ରିନାଥ ଦୀକ୍ଷିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଅସାମାନ୍ୟ କିମ୍ବା ବିରଳ ମାମଲାରେ କରାଯାଇପାରିବ ।

6. ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବାର ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଏବଂ ଚାକିରିରୁ ସମାପ୍ତି ତାରିଖରୁ ବକେୟା ମଧ୍ୟ ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାୟ ଅଟେ । ଏହିପରି ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଆଶ୍ୱସ୍ତିଗୁଡିକ ଏତଦ୍ୱାରା ବାତିଲ କରାଯାଇଛି । ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଏ. ଜି. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।